

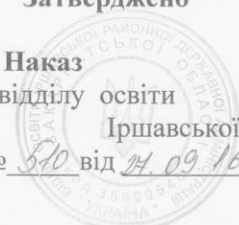
Відділ освіти Іршавської РДА
Іршавський районний Будинок дитячої творчості

Погоджено

Протокол засідання методичної ради
районного методичного кабінету
відділу освіти Іршавської РДА
№ 01 від 22.09.2016

Затверджено

Наказ
відділу освіти
Іршавської РДА
№ 510 від 24.09.16.

Навчальна програма
з позашкільної освіти
фізкультурно-спортивного напрямку
«Програма з шахів для юних шахістів»
(авторська)

3 роки навчання

Іршава – 2016

(1 рік)

[illegible]

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Організаційно-методичні вказівки.

Головна мета навчання шахів – підвищення спортивної майстерності. Разом з тим досягається значне підвищення загальної культури. В групу входять учні, які мають змістовну підготовку по деяким розділам теорії шахів. Більше уваги звертається на стратегію закінчень. При викладанні матеріалу велика увага приділяється грі з різним співвідношенням матеріалу. Зміст кожного заняття досить значний по об'єму і розрахований на добре підготовлений контингент. Рекомендую (змінювати) корегувати навантаження в залежності від готовності учнів сприймати матеріал. Щоб було цікавіше, теми занять бажано міняти, і найголовніше, щоб теми перепліталися. Вивчається новий матеріал, а заодно і повторюється вже пройдений. Завдання надаються з підказкою ідеї або теми виграшу. Приміром можна сказати, що в даному завданні для виграшу потрібно пожертвувати матеріал. Завдання виконуються без переміщення фігур. Рекомендую інколи розв'язок записувати. Особливо тим учням, що мають труднощі з записом партії. Важливо правильно оцінювати можливості учня, щоб вони не втратили інтерес до занять. Гра в шахи вимагає одночасної максимальної напруги стратегічної думки і тактичного зору. Перевантаження учня небезпечне! Старатися, щоб учні теж брали участь у дозуванні матеріалу.

Заняття шахами сприяють виробленню в учнів хороших якостей: волю, терпіння, концентрацію уваги, сміливість, рішучість, вміння правильно і швидко приймати рішення. Гра в шахи позитивно впливає на розвиток розумових здібностей, уваги, пам'яті. Практика показала, що залежно від складності теми, найбільш доцільно застосовувати такі форми занять: загальне, групове, індивідуальне. Мета загальних занять – фронтальне навчання певних правил, елементарних понять, специфічних термінів. Варто не тільки викласти тему, а внести в неї елементи гумору. Для групових занять відбираються найбільш підготовлені учні. У мене така група формується для участі в конкретному змаганні. Робота в групі відрізняється від загальних навчань більшим навантаженням і більшими вимогами. Мета індивідуальних занять – навчити здібних учнів так займатися, щоб досягти значних спортивних успіхів. Враховую особливості характеру учня, рівень підготовки, характер запам'ятовування, мислення, уподобання. Учні потребують свіжих вражень, тому потрібно подавати кожний раз щось новеньке або в іншій формі. Чергую серйозні навчальні моменти з іншими розважальними. Можу залучити учнів до розмови-дискусії на певну тематику або розкажу цікаву історію. Особливо полюбляють учні оповідки з проявами головними героями дій гідних наслідування. Такі хвилини дають змогу відновити працездатність учнів, адже вони досить швидко стомлюються. Ще один прийом, який полюбляють учні – це гра в настільний теніс. Після розумових занять теніс дає можливість проявитися

1. Розташування і активність фігур:

- *хороші і погані слони,*
- *слон сильніший коня,*
- *кінь сильніший слона,*
- *різноколірні слони,*
- *виключення фігур з гри.*

2. Центр:

- *сильніший пішаковий центр,*
- *підбив пішакового центру,*
- *фігури проти пішакового центру,*
- *фігурно-пішаковий центр,*
- *значення центру при фланговій атаці.*

3. Сильні й слабкі поля:

- *слабкі поля в позиції суперника,*
- *слабкі поля в своїй позиції.*
-

4. Розташування пішаків:

- *здвоєні пішаки,*
- *пішакові острівці,*
- *ізолюваний пішак.*

5. Боротьба при незвичайному співвідношенні сил:

- *ферзь проти різних фігур,*
- *тура проти легкої фігури.*

6. Закінчення:

- *пішакові,*
- *прорив,*
- *активність короля,*
- *володіння 7 (2-ю) горизонталлю,*
- *захисні ресурси,*
- *турові закінчення.*

7. Психологічна підготовка.

8. Фізична підготовка.

9. Сеанси одночасної гри.

10. Контрольні завдання.

11. Турніри.

12. Права і обов'язки спортсмена.

емоціям на повну силу. Крім того – це і хороша фізична підготовка. Витримати напруження 3-4 годинної турнірної партії без добротної фізичної підготовки важко. Сеанси наряду з турнірами теж мають навчальне значення і дають можливість спробувати свої можливості в боротьбі з сильним і досвідченим партнером.

Вимоги до випускників групи:

1. Знати кілька дебютних схем розвитку фігур за обидва кольори.
2. Вміти оцінювати відносну силу фігур.
3. Вміти використовувати на практиці гру пішаками.
4. Взяти участь в декількох турнірах і показати вміння володіння годинником.
5. Проаналізувати кілька своїх партій.
6. Знати значення і методи гри в різних стадіях партії.
7. Вміти складати план гри.
8. Знати турнірі вимоги.

Використана література:

1. *М. Ейве, Л. Принс*, «Баловень Каиссы» М.: «Фізкультура і спорт» 1990.
2. *Вадим Черняк*. «1000 самых известных шахматных партий», М.: «Астрель. АСТ» 2002
3. *Гуфельд З. Е.* «Краткая энциклопедия шахматных дебютов» К.: «Здоров'я» 1986
4. *В. Крамник, Я. Рамский* «Прорыв» МАНК «Наука/Интерпериодика» М.: 2000
5. *Каспарян Г.М.* «Сила пешки», «Айастан» Е.: 1980
6. *Я. Нейштадт* «По следам дебютных катастроф» «Физкультура и спорт» 1979

Рекомендована література:

1. Газета «Ладья»
2. *Котов А. А.* «Як стати гросмейстером», «Физкультура и спорт» 1985.
3. *Марусенко П.В., Лазарева Т.Ф.* «Шаховий гуртокушколі», К.: «Радянська школа» 1983
4. *Капабланка Х.Р.* «Учебник шахматной игры», «Физкультура и спорт» 1983